

Uitspraak van het College van Toezicht

Kamer I

Zitting 24 juni 2019

Inzake:

De besloten vennootschap [klaagster], gevestigd te [plaats],
klaagster,

tegen

De besloten vennootschap [architectenbureau], gevestigd te Arnhem, BNA-lid,
verweester,
vertegenwoordigd door mr. A. Robustella

1. Bij mailbericht van 8 augustus 2018 heeft [klager] namens [klaagster] (hierna: [huisartsenpraktijk]) bij het College van Toezicht een klacht ingediend tegen [architectenbureau].
2. Bij mailbericht van 26 september 2018, met bijlagen, heeft mr. A. Robustella namens het architectenbureau op de klacht gereageerd.
3. In de periode februari-april 2019 heeft [klager] namens [huisartsenpraktijk] en twee andere gebruikers van [gezondheidscentrum], die elk een klacht tegen [architectenbureau] indienden, per mail enkele malen verzocht om gezamenlijke behandeling van de drie klachten (zaken D18.006, D18.007 en D18.008). Namens de voorzitter van het College is dit verzoek (telkenmale) afgewezen, omdat de klachten betrekking hadden op afzonderlijke opdrachten aan [architectenbureau]. Wel werd toegestaan dat (vertegenwoordigers van) klagers als toehoorder aanwezig zouden zijn bij de behandeling van elkaars klachten, mits [architectenbureau] hiertegen geen bezwaar had. Mr. Robustella tekende hiertegen namens [architectenbureau] bezwaar aan. De voorzitter van het College heeft vervolgens aan [klager] (met c.c. aan de andere klagers) meegedeeld dat de mondelinge behandeling ingevolge het Procesreglement op het College van Toezicht en de Raad van Beroep niet openbaar is en gelet op voornoemd bezwaar de aanwezigheid als toehoorder niet zal worden toegestaan.

4. Bij mailbericht van 7 juni 2019 heeft mr. Robustella laten weten dat noch hij noch zijn cliënt ter zitting zou verschijnen. [Architect] van [architectenbureau] heeft dit bij mailbericht van 13 juni 2019 bevestigd en toegelicht. Daarbij gaf hij een nadere reactie op de klacht, met bijlagen.
5. Gelet op voormelde aankondiging, is door de voorzitter van het College besloten de zaken D18.006, D18.007 en D18.008 alsnog tijdens dezelfde zitting doch na elkaar te behandelen. Aan de betreffende klagers is bericht dat zij derhalve alsnog als toehoorder bij elkaars zaken aanwezig konden zijn.
6. Bij mailbericht van 13 juni 2019 heeft [klager] laten weten dat hij bij de mondelinge behandeling niet aanwezig wilde zijn, omdat hij zich – onder meer - niet kon vinden in de afwijzing van een gezamenlijke behandeling.

Behandeling van de klacht

7. De klacht is op 24 juni 2019 in afwezigheid van partijen behandeld door Kamer I van het College van Toezicht. De kamer was als volgt samengesteld:
 - De heer mr. L.C.J.M. Spigt, voorzitter
 - De heer dr. ir. P.C.M. Maas,
 - Mevrouw ir. D. Segers, architect-leden
 - Mevrouw mr. A.M.R. Smolders, secretaris
8. Op grond van de aan het College ter beschikking gestelde stukken en de mondelinge toelichting van partijen overweegt het College het volgende.

De feiten

9. Als enerzijds gesteld en anderzijds niet of onvoldoende betwist staat – voor zover hier van belang – het volgende vast:
10. De huisartsenpraktijk is huurder van een ruimte in [gezondheidscentrum] in [plaats]. Vanaf enig moment in 2016 heeft het architectenbureau werkzaamheden verricht voor [pandeigenaar]. Vervolgens is er overleg geweest tussen het architectenbureau en drie (toekomstige) gebruikers van het gebouw, de apotheek, de fysiotherapiepraktijk en de huisartsenpraktijk, over de inrichting van de betreffende ruimtes.

11. In een mailbericht van 1 februari 2017 heeft [vertegenwoordiger huisartsenpraktijk] aan het architectenbureau geschreven, voor zover hier van belang: 'Nog enkele opmerkingen (...) Alle deuren in een maatvoering (breedte) dat scootmobielen er door kunnen (tenminste 105 cm)'.
12. In een offerte van 20 februari 2017 gericht aan de huisartsenpraktijk heeft [architect] van het architectenbureau voor 'ontwerp van divers vast meubilair', 'materiaal en kleuradvies inrichting' en 'coördinatie van uitvoering' in totaal 148 uur geoffreerd tegen een uurtarief van € 65,-.
13. Bij mailbericht van 10 april 2017 heeft [vertegenwoordiger huisartsenpraktijk] zich akkoord verklaard met de offerte, 'met dien verstande dat wij graag een verantwoording willen zien van de bestede uren'.
14. In een mailbericht van 13 juli 2017, gericht aan [projectleider huisartsenpraktijk], is door het architectenbureau meerwerk tegen een prijs van € 4.129,13 bevestigd.
15. In een mailbericht van 9 augustus 2017, gericht aan [projectleider huisartsenpraktijk] en de vertegenwoordigers van de apotheek en de fysiotherapiepraktijk, heeft [architect] voor zover hier van belang het volgende bericht:

'Gisteren is er een overleg geweest met [huisartsenpraktijk], [fysiotherapiepraktijk] en ondergetekende. Dit naar aanleiding van de verontrustende mail van [projectleider huisartsenpraktijk]. Aan de hand van deze mail heb ik het volgende toegelicht:

a) voor de inrichting van het vast meubilair is door geen van de partijen vooraf een budget gesteld. Er was geen programma van eisen aanwezig. In goed overleg is met de gebruikers het gewenste meubilair ontwikkeld (...) c) Ik heb bij [projectleider huisartsenpraktijk] aangegeven dat het meubilair veel uitgebreider is geworden dan gepland. [projectleider huisartsenpraktijk] heeft aangegeven de financiële consequenties van ons meerwerk in beeld te brengen.

e) de standaard artsenkamers zijn 3625 mm breed (verdeeld in onderzoeksruimte 2500 mm, wanddikte 125 mm en deurkozijn 1000 mm) (...).
16. De eerste termijn van het meerwerk is op 6 september 2017, de tweede termijn op 18 oktober 2017 aan de huisartsenpraktijk gefactureerd.
17. In een verslag van het architectenbureau van een 'overleg voortgang huisartsenpraktijk' d.d. 9 september 2017 is onder andere het volgende vermeld: 'De architect geeft nogmaals aan te willen overleggen met de gebruikers (...) zie ook de mail [architect] d.d. 9 augustus j.l. Het persoonlijk contact is noodzakelijk voor een vlot procesverloop en ter voorkoming van miscommunicatie/misverstanden. 6) [projectleider huisartsenpraktijk] geeft aan dat de artsen geen tijd en financiële bevoegdheid hebben. (...) 7) [projectleider huisartsenpraktijk] stelt voor dat de architect met concrete voorstellen komt betreffende materiaal en kleur. De architect wil dit dan graag met de artsen in het gebouw bespreken/toelichten (...) 8) De architect licht toe dat de deuren niet breder kunnen. Ze voldoen

aan de toegankelijkheid norm en blijven gehandhaafd. (...) 9) [vertegenwoordiger huisartsenpraktijk] stelt zijn broer [klager] voor. [klager] zal het bouwproces van de huisartsenpraktijk gaan begeleiden i.p.v. [projectleider huisartsenpraktijk] (...) 11) het communicatiesysteem is nog niet helder. [projectleider huisartsenpraktijk] heeft hierover overleg gehad met [pandeigenaar] en de andere gebruikers (de architect is hierbij geen partij) (...) 13) De architect geeft aan wat belangrijke punten voor [klager] zijn: (...) – Met spoed een afspraak te plannen met de architect en de huisartsen betreffende materiaal en kleurkeuzen van de inrichting.

18. Begin 2018 heeft het architectenbureau mr. A. Robustella (hierna: de advocaat) ingeschakeld, die zich namens [architect] op het standpunt stelde dat alle offertes gespecificeerd zijn naar uren, en dat ook de toelichting geen ruimte laat voor twijfel. De advocaat heeft de huisartsenpraktijk gevraagd om de openstaande facturen voor het meerwerk en de laatste termijn van de oorspronkelijke offerte te voldoen.
19. In de periode maart-april 2018 heeft [klager] de advocaat namens de pandeigenaar en de gebruikers van het gezondheidscentrum enkele malen per mail verzocht om een gezamenlijke bijeenkomst met het architectenbureau, om te overleggen over de geschillen. De advocaat heeft aan [klager] bericht dat zijn cliënt niet gehouden was tot een plenaire bijeenkomst, omdat het ging om afzonderlijke contracten, maar wel bereid was tot individueel overleg. Bij brief van 5 april 2018 heeft [klager] de advocaat bericht op welke wijze de vorderingen van het architectenbureau op de huisartsenpraktijk dienen te worden gecorrigeerd met teveel in rekening gebrachte uren, niet correct afgeleverd werk en (andere) tegenvorderingen.
20. In het najaar van 2018 is de huisartsenpraktijk in een door het architectenbureau aangespannen procedure over onbetaalde vorderingen door de kantonrechter in het ongelijk gesteld en veroordeeld tot betaling.

De klacht

21. De huisartsenpraktijk verwijt het architectenbureau dat er geen correcte afwikkeling is geweest van de opdracht. Volgens de huisartsenpraktijk waren er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden al zoveel punten van discussie dat partijen besloten om voor de uiteindelijke oplevering uit elkaar te gaan. Er is geprobeerd om dit met [architect] af te wikkelen, maar tijdens dit traject werd er een advocaat ingeschakeld en kwamen er sommaties tot betaling. [architect] ging ook niet in op een uitnodiging om in een persoonlijk onderhoud met pandeigenaar en gebruikers van het gezondheidscentrum over de niet afgehandelde zaken te spreken. Volgens de huisartsenpraktijk is aan [architect] een opsomming met openstaande zaken gestuurd met het verzoek om tot een algehele afwikkeling te komen, maar als reactie hierop ontvingen pandeigenaar en de gebruikers betalingsvoorstellen.

22. De klacht van de huisartsenpraktijk bestaat meer specifiek uit drie onderdelen. Ten eerste heeft het architectenbureau in november 2016 een declaratie ten bedrage van € 9.147,60 gestuurd aan [gezondheidscentrum XY], welke door dit gezondheidscentrum is voldaan. Niet juist is dat deze kosten in rekening zijn gebracht, aldus de huisartsenpraktijk, omdat dit gezondheidscentrum indertijd opdrachtgever noch huurder was van [gezondheidscentrum]. De huisartsenpraktijk werd pas in maart 2017 huurder. Bovendien betreffen het kosten in verband met het kennis nemen van richtlijnen voorgeschreven door de Landelijke Vereniging voor Huisartsen, waarmee de architect volgens de huisartsenpraktijk niet bekend was. Zij baseert dit klachtonderdeel op gedragsregel 5, die inhoudt dat de architect dient te beschikken over voldoende deskundigheid, vakbekwaamheid en capaciteit van het bureau (..) om de opdracht uit te voeren.
23. Ten tweede heeft het architectenbureau verzuimd om achteraf een verantwoording te geven van de bestede uren, aldus de huisartsenpraktijk, hoewel dit bij aanvang van de opdracht als voorwaarde werd gesteld. Volgens de huisartsenpraktijk kan uit de bevestiging van het meerwerk (zie 14.) bovendien niet worden afgeleid dat zij met het meerwerk akkoord ging, terwijl ook hier geen urenspecificatie werd verstrekt. Tevens geldt dat niet alle werkzaamheden naar behoren werden afgerond, aldus de huisartsenpraktijk.
24. Ten derde werd aan [architect] een aantal wijzigingen doorgegeven die, zoals later bleek, niet alle zijn doorgevoerd. Een heel belangrijke eis was volgens de huisartsenpraktijk dat alle deuren een maatvoering zouden hebben van tenminste 105 cm. Dit is in september 2017 ter sprake geweest, aldus de huisartsenpraktijk, waarbij [architect] berichtte dat de deuren niet breder konden. Op 1 februari 2017 was dit volgens de huisartsenpraktijk echter nog zeer wel mogelijk geweest. Om beschadigingen te voorkomen, dienen er maatregelen te worden genomen die extra kosten met zich brengen, aldus – nog steeds – de huisartsenpraktijk. Volgens de huisartsenpraktijk heeft het architectenbureau met het voorgaande – naar het College begrijpt - behalve gedragsregel 5 ook gedragsregel 6 geschonden (deugdelijke vastlegging van wederzijdse rechten en plichten door de architect).

Het verweer

25. Volgens het architectenbureau dienen de verwijten bij voorbaat ongegrond te worden verklaard, omdat ze gebaseerd zijn op een civielrechtelijk geschil tussen partijen. Een dergelijk geschil behoort door de rechter te worden beslecht en geen onderwerp te zijn van tuchtrechtelijke beoordeling, aldus het architectenbureau.

26. Tegen de verwijten voert het architectenbureau inhoudelijk allereerst aan dat de huisartsenpraktijk de uitvoering van de opdracht eenzijdig heeft beëindigd. Naar aanleiding hiervan werd de advocaat ingeschakeld, teneinde te bewerkstelligen dat voor verricht werk werd betaald. Volgens het architectenbureau heeft zij kenbaar gemaakt dat zij bereid was om over de verwijten op individuele basis met de huisartsenpraktijk te overleggen, maar de huisartsenpraktijk hield vast aan de eis van gezamenlijk overleg. Het architectenbureau heeft dat geweigerd, omdat er gecontracteerd was met de huisartsenpraktijk en eventuele geschillen in die rechtsverhouding moesten worden besproken, en zonodig beslecht. Vervolgens heeft de kantonrechter het architectenbureau in het gelijk gesteld en de huisartsenpraktijk veroordeeld tot betaling, aldus het architectenbureau.
27. Het architectenbureau betwist verder dat de werkzaamheden niet of niet naar behoren zijn uitgevoerd en zou hebben nagelaten de uren te verantwoorden. Volgens het architectenbureau is het eerste verwijt nagenoeg ongefundeerd en heeft zij met betrekking tot het tweede verwijt in de kantonrechterprocedure gemotiveerd gesteld dat er een urenverantwoording is verstrekt. Met betrekking tot het meerwerk geldt, dat het aan de huisartsenpraktijk bevestigde meerwerk is uitgevoerd zonder protest of bezwaar van de zijde van de huisartsenpraktijk. Volgens het architectenbureau betreft het eerste verwijt een door een derde voldane factuur. Dat biedt geen grondslag voor de stelling dat het architectenbureau gedragsregel 5 heeft geschonden.
28. [architect] heeft ter aanvulling van het voorgaande nog aangevoerd dat het meerwerk vooraf is besproken met [projectleider huisartsenpraktijk], en dat de deuren zijn uitgevoerd conform het handboek toegankelijkheid en de aannemingsovereenkomst. [architect] voert aan dat hieromtrent op 2 februari 2017 een mailbericht is gestuurd naar de huisartsenpraktijk, in reactie op het mailbericht van 1 februari 2017 (zie 11.) Hij voert verder aan dat hij een hernieuwde toelichting heeft gegeven met betrekking tot de breedte van de deuren tijdens bijeenkomsten op 9 augustus en 11 september 2017, hetgeen zou blijken uit de verslagen van die bijeenkomsten (zie 15 en 17).

Beoordeling van de klacht

29. Naar aanleiding van de klacht overweegt het College als volgt.
30. Bij wijze van voorvraag heeft het architectenbureau zich erop beroepen dat de klachten bij voorbaat ongegrond zijn omdat ze gebaseerd zijn op een civielrechtelijk conflict en niet tuchtrechtelijk van aard zijn.

31. Juist is dat het College van Toezicht niet bevoegd is om klachten te behandelen voor zover deze civielrechtelijk van aard zijn, dat wil zeggen de *rechts*verhouding betreffen tussen burgers. Zo kan een vordering om een ander te dwingen tot nakoming van verplichtingen uit overeenkomst niet aan het College worden voorgelegd, evenmin als een tegenvordering met als inhoud dat de opdrachtnemer zich niet (goed) van zijn taak zou hebben gekweten. Het College oordeelt (slechts) over klachten omtrent de ethiek van de beroepsgroep van architecten ofwel het gedrag. Onjuist is echter, zoals het architectenbureau blijkbaar meent, dat indien sprake is van een civielrechtelijk geschil, er geen plaats meer zou zijn voor beoordeling door de tuchtrechter. Tuchtrect staat los van (is hoogstens een aanvulling op) het civiele recht, omdat ethische kwesties een zelfstandig beoordelingskader behoeven. Dit verweer faalt daarom.
32. De huisartsenpraktijk verwijt het architectenbureau zowel een gebrek aan uitleg van de aan het (meer)werk bestede uren, als incorrect uitvoeren van de opdracht - met als gevolg dat extra kosten zijn gemaakt voor aanpassing. In het vervolgtraject liet (de advocaat van) het architectenbureau vervolgens sommaties uitgaan, terwijl het voor de hand had gelegen dat gepoogd zou worden een oplossing voor de geschilpunten te bereiken, zo begrijpt het College het verwijt met betrekking tot dit vervolgtraject. Daarnaast is een geschilpunt de declaratie aan [gezondheidscentrum XY], die door dit gezondheidscentrum is voldaan maar – zo begrijpt het College – later in rekening is gebracht bij de huisartsenpraktijk.
33. Met betrekking tot dit laatste klachtonderdeel geldt, dat niet duidelijk is wat precies aan het architectenbureau wordt verweten. Voor zover bedoeld is dat het architectenbureau aan een derde, [gezondheidscentrum XY], een onterechte declaratie stuurde, kan dit immers niet door de huisartsenpraktijk aan het architectenbureau worden tegengeworpen. Omdat (ook) overigens elke toelichting cq onderbouwing ontbreekt, treft dit klachtonderdeel geen doel.
34. Met betrekking tot de overige verwijten overweegt het College allereerst, dat – anders dan in de parallelle zaken D18.006 (de fysiotherapiepraktijk) en D18.008 (de apotheek), op grond van de in die zaken uiteengezette overwegingen (die na de uitspraak in geanonimiseerde versie te raadplegen zijn op de website van de BNA) – in dit geval niet met voldoende zekerheid is komen vast te staan dat een heldere overlegstructuur met het architectenbureau ontbrak. De huisartsenpraktijk liet zich, zo heeft het architectenbureau onbetwist aangevoerd, vertegenwoordigen door [projectleider huisartsenpraktijk]. Het is niet uitgesloten dat de projectleider rechtstreeks met het architectenbureau overlegde. Aanknopingspunten hiervoor zijn niet alleen te vinden in het verweer van het architectenbureau (met name: dat over het meerwerk met hem overleg was gevoerd), maar ook in de hiervoor onder 15. en 17. aangehaalde verslagen van bijeenkomsten in augustus en september 2017. Nu [klager]

namens de huisartsenpraktijk bovendien niet bij de mondelinge behandeling was en ook niet wilde zijn, konden aan hem hierover geen vragen worden gesteld.

35. Het College overweegt over de afzonderlijke verwijten verder het volgende. Voor zover de huisartsenpraktijk klaagt over gebrek aan uitleg over de urenbesteding geldt dat er op zich geen gedragsregel is die het architectenbureau ertoe verplicht de uren te verantwoorden op een meer specifieke wijze dan plaatsvond in de oorspronkelijke offerte en schriftelijke opsomming van het meerwerk. Onder omstandigheden kan dit anders zijn, maar van die omstandigheden is niet gebleken. Onjuist is, dat het enkele voorbehoud in het mailbericht aangehaald onder 13. zou moeten leiden tot de conclusie dat het architectenbureau meer uitleg had moeten verschaffen, hoewel dit een indicatie kan zijn. Dit is hier echter onvoldoende indicatie, nu over het meerwerk is overlegd met de projectleider, zoals het architectenbureau – onbetwist - heeft aangevoerd en het architectenbureau de onrust hierover bij de huisartsen uit eigen beweging ter sprake heeft gebracht tijdens de eerder genoemde bijeenkomsten, zoals het College afleidt uit de verslagen ervan. Wat betreft de (te geringe) breedte van de deuren geldt dat het gemotiveerde verweer van [architect], dat het ging om standaardmaten en dat hierop diverse malen is gewezen, onweersproken is gebleven. Met name blijkt niet of, en zo ja wanneer, door de huisartsenpraktijk aan het architectenbureau *na* de bijeenkomsten in augustus en september 2017 – waar de architect in reactie op vragen wees op de standaardmaten - concreet is duidelijk gemaakt dat het hier ging om een onoverkomelijk bezwaar.
36. Anders dan in zaak D18.008 (apothek) is er al met al naar het oordeel van het College onvoldoende aanknopingspunt voor de conclusie dat het architectenbureau in het geheel van de communicatie met de huisartsenpraktijk is tekortgeschoten. Nu het vervolgtraject – inschakeling mediator en daarna inschakeling advocaat – in samenhang moet worden gezien met wat eraan vooraf ging, kan op basis van wat hierover wordt gesteld geen andere conclusie volgen.
37. Een en ander betekent dat de klacht in al zijn onderdelen ongegrond is. Het College merkt nog wel op dat het bijzondere karakter van het BNA-lidmaatschap met zich brengt, dat de leden zich onderwerpen aan de Gedragscode en ook, dat leden de moeite nemen om klachten tijdens een mondelinge behandeling te weerspreken. Het architectenbureau heeft dit expliciet niet gedaan, met een beroep op de civielrechtelijke uitkomst en het civielrechtelijk karakter van de klacht, waardoor het zich op dit punt onvoldoende rekenschap heeft gegeven van hoe ethisch om te gaan met opdrachtgevers tegenover wie men de professional is. Dit leidt onder de omstandigheden van dit geval echter niet tot een ander oordeel.

HET COLLEGE VAN TOEZICHT DOET DE VOLGENDE UITSpraak

Het College van Toezicht verklaart de bij mailbericht van 8 augustus 2018 door [klager] namens [klaagster] ingediende klacht ongegrond.

Aldus beslist op 24 juni 2019 door Kamer I van het College van Toezicht, bestaande uit mr. L.C.J.M. Spigt, voorzitter, dr. ir. P.C.M. Maas en ir. D. Segers, architect-leden, en mr. A.M.R. Smolders, secretaris.

Voorzitter:

Secretaris:

Verzonden op:

Tegen deze uitspraak kunt u binnen 30 dagen na verzending in hoger beroep komen bij een met redenen omkleed beroepsschrift aan de Raad van Beroep, Six Advocaten B.V. t.a.v. mr. W. Post, post@sixlegal.nl. Uiterlijk drie weken na ontvangst van het beroepsschrift dienen de administratiekosten ten bedrage € 350,- (zijnde € 289,26 + 21 % BTW) bijgeschreven te zijn op de rekening van BNA/College van Toezicht, nummer NL62ABNA0466944349 bij de ABN AMRO Bank N.V. te Amsterdam. De administratiekosten worden terugbetaald wanneer degene die beroep instelt geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld.

BNA-leden, hun opdrachtgevers, het lid in de hoedanigheid van deken en het bestuur zijn van het betalen van administratiekosten uitgezonderd. Een verzoek om van het betalen van administratiekosten te worden vrijgesteld omdat men onvermogen is, wordt conform artikel 6.4 van het reglement op het College van Toezicht en de Raad van Beroep in behandeling genomen.